POLIISI
POLIISIHALLITUS

Lausunto
12.03.2025
Asiakirja: ID-25174038
Asia: POL-2025-27336

Eduskunnan hallintovaliokunta

Eduskunnan hallintovaliokunnan lisäselvityspyyntö HE 204/2024 vp, 6.3.2025

Poliisihallituksen asiantuntijan lausunto hallintovaliokunnan lisäselvityspyyntöön hallituksen esityksestä eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

1 Lisäselvityspyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Poliisihallituksella kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi.

Eduskunnan hallintovaliokunta on varannut Poliisihallitukselle mahdollisuuden lausua kirjallisesti professori Sakari Melanderin ja professori Matti Tolvasen asiantuntijalausunnoissa esitetyitä seikoista. Hallintovaliokunta kysyy, miten Poliisihallitus näkee poliisin työn ja toiminnan näkökulmasta professoreiden lausunnoissa esitetyn.

2 Poliisihallituksen asiantuntijalausunto

Poliisihallitus on tutustunut sekä professori Melanderin että professori Tolvasen lausuntoihin. Aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi annetun hallituksen esityksen HE 204/2024 vp perusteena olevat hallitusohjelman kirjaukset ovat sellaisia, joita poliisi on kannattanut ja joita poliisi on lausunnoissaan ja muissa yhteyksissä tuonut esille ja korostanut. Poliisissa on tunnistettu yhteiskunnallinen tarve kehittää aserikossääntelyä ja tarkistaa niistä tuomittavia rangaistuksia.

Poliisihallitus kannattaa hallituksen esityksen tavoitteita selkeyttää aserikosten tunnusmerkistöjä, joihin sisältyy niin vähimmäis- kuin enimmäisrangaistustenkin tarkistaminen. Poliisihallitus pitää esityksen keskeisiä ratkaisuja tärkeinä. Aserikokset kytkeytyvät perus- ja ihmisoikeusjärjestelmän keskeisimpiin oikeushyviin ja siksi esityksellä on painava yhteiskunnallinen merkitys. Uudella kriminalisoinnilla sekä törkeän ampuma-aserikoksen uudella kvalifiointiperusteella ja rangaistusasteikon alarajan korotuksella voidaan vaikuttaa ennalta estävästi aserikosten tekemiseen.

Poliisihallitus kannattaa aikaisempien lausuntojen mukaisesti törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistuksen korottamista neljästä kuukaudesta kahdeksi vuodeksi vankeutta.

Poliisissa suhtaudutaan luottavaisesti rikosoikeusjärjestelmän perusratkaisuihin, joissa kriminalisoinneilla ohjataan ihmisten toimintaa oikeaan suuntaan, vaikka tällainen muutos ei hetkessä tapahdukaan.

Professori Melander on lausunnossaan arvioinut törkeän ampuma-aserikoksen uutta kvalifiointiperustetta (kappaleet 19–25). Poliisin toimenpiteiden ja esitutkinnan toimittamisen näkökulmasta ehdotettu uusi kvalifiointiperuste tarkoittaisi sitä, että tunnusmerkistötekijöiden ollessa käsillä, poliisilla olisi syytä epäillä tekijää törkeästä ampuma-aserikoksesta. Tavoitteena on ohjata teot, joissa rikoksentekijä pitää mukanaan ampuma-aselain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua ampuma-asetta järjestyslain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa ilman oikeutta sellaisen aseen hallussapitoon, käsiteltäväksi törkeinä ampuma-aserikoksina. Poliisihallituksen arvion mukaan uusi kvalifiointiperuste kytkeytyy erityisesti 1. lakiehdotuksen 41 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa määriteltyyn ampuma-aserikoksen perusmuotoon.

Poliisihallitus pitää tärkeänä, että törkeän ampuma-aserikoksen rangaistusasteikon alarajaa nostetaan. Rangaistusjärjestelmän toimivuuden kannalta on tärkeää, että ampuma-aseen mukana pitäminen yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa ilman oikeutta sellaisen aseen hallussapitoon lisätään yhdeksi törkeän ampuma-aserikoksen tekotavaksi. Ilman oikeutta mukana pidetty ampuma-ase vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta ja mahdollistaa sen käyttämisen tahallisen rikoksen tekemiseen. Vähimmäisrangaistuksen nostaminen kahteen vuoteen vankeutta tarkoittaa, ettei rikokseen syyllistyneelle voida tuomita ehdollista vankeusrangaistusta. Rangaistusjärjestelmän muutoksilla katsotaan lähtökohtaisesti olevan sekä yleisestäviä että erityisestäviä vaikutuksia. Hallituksen esityksen mukaiset muutokset rangaistusasteikkojen muuttamiseen, uusien tunnusmerkistöjen säätämiseen ja rangaistussäännösten selkeyttämiseen johtavat tulevaisuudessa kansalaisten uusiin toimintatapoihin ja vähentävät tavoitteen mukaisesti luvattomia ampuma-aseita yleisiltä paikoilta ja sisäinen turvallisuus paranee.

Poliisihallitus kiinnittää huomiota ja pitää erittäin tärkeänä, että rangaistusasteikon korotus ei tuo kohtuuttomia seurauksia tapauksissa, joissa ei ole tarvetta rangaista tekijää vankeusrangaistuksella. Tällaisia esimerkkejä on tuotu hallituksen esityksessä esille (s.94), mutta Poliisihallituksen toiveena on, että kuvailua tarkoituksesta/tarkoittamattomuudesta lisättäisiin edelleen, jotta kokonaisharkintaan saadaan tulevaisuudessa yhdenmukaisempaa tulkintaa ja ennustettavuutta. Poliisihallitus on aikaisemmassa lausunnossa esittänyt kohtuuttomuuteen johtavan esimerkin ja samoin on tehnyt professori Melander omassa lausunnossaan.

Professoreiden lausunnoissa on esitetty kantoja esityksen puolesta ja sitä vastaan. Ne eivät vaikuta ratkaisevalla tavalla poliisin työhön ja toimintaan, koska poliisi hoitaa ne tehtävät, joita sille on laissa säädetty.

Poliisihallitus kannattaa hallituksen esitystä ja siinä olevia ehdotuksia. Rangaistusjärjestelmän toimivuutta lisää tehokas ja kattava valvonta sekä paljastuneiden rikosten joutuisa tutkinta. Selvää on, että rangaistusjärjestelmään tehtävät muutokset kertovat laajemmin

yhteiskunnan suhtautumisesta ampuma-aserikosten vaarallisuudesta ja halusta puuttua lainvastaiseen menettelyyn.

Hallituksen esityksen käsittelyn lopputuloksesta riippumatta poliisi ennalta estää, paljastaa ja selvittää aserikoksia huolehtien osaltaan rikosoikeusjärjestelmän toiminnasta.

Poliisitarkastaja, Tuomas Pöyhönen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 12.03.2025 klo 09:59. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallituksen esikunta
Poliisitarkastaja Visa Weckström

Poliisihallitus
Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi